WELL-BEING ZAČÍNAJÍCÍCH UČITELŮ – VÝZKUMNÁ STUDIE

Tomáš Kohoutek, Jan Mareš, Světlana Hanušová, Eva Minaříková, Miroslav Janík, Tomáš Janík, Klára Uličná

Klíčová slova: začínající učitelé, well-being, profesní socializace začínajících učitelů, výzkumná studie

Cílem příspěvku je představení situace českých začínajících učitelů z hlediska jejich životní a profesní spokojenosti a identifikovat faktory (s důrazem na pracovní prostředí), které jejich profesní a životní spokojenost ovlivňují.

Příspěvek přináší výsledky výzkumu zaměřeného reflexi profesní socializace začínajícími učiteli s důrazem na celkové emocionální hodnocení vstupu do profese a změn, které přináší přechod z akademické půdy do výukové praxe. Na základě výsledků výzkumu probíhajícího v šesti krajích ČR na reprezentativním vzorku začínajících učitelů (do čtyř let praxe) prezentujeme výsledky kvantitativní části výzkumu, který zahrnoval online dotazníkové šetření u 389 začínajících učitelů. Výsledky jsou interpretovány v kontextu teorií well-beingu (Pavot, Diener, 1993), transakčního modelu zvládání zátěže (Lazarus, 2006), vynořující se dospělosti (Arnett, 2007) a profesního vývoje učitele (Lukas, 2008). Teoretické koncepty se vztahují k osobní a pracovní spokojenosti (Pavot, Diener, 1993), vývojovým specifikům v psychologické perspektivě (Arnett, 2003; Lacinová a kol. 2016), transakčnímu modelu zvládání zátěže (Lazarus, 2006) a profesnímu vývoji učitele (Lukas, 2008).

On-line dotazníkové šetření proběhlo ve čtyřech etapách v letech 2015–2017 (389 respondentů). Dotazník obsahoval 70 položek a zaměřoval se na vnější faktory socializace začínajících učitelů a jejich životní spokojenost (well-being; Pavot, Diener, 1993). Data byla analyzována běžnými statistickými postupy – EFA, regresní modely.

Podařilo se identifikovat významné, avšak spíše slabé vztahy životní spokojenosti (well-being) se sledovanými oblastmi profesní socializace

(Píšová, 2013; vedení školy, kolegové, žáci, rodiče, širší společenský kontext). Zaměřili jsme se na identifikaci položek, které s obecnou životní spokojeností významněji korelují, a pokusili jsme se identifikovat faktory, které napříč oblastmi k životní spokojenosti začínajících učitelů přispívají nejvíce.

Bibliografie

Arnett, J. J. (2007). Emerging adulthood: What is it, and what is it good for?. *Child development perspectives*, 1(2), 68-73.

Lacinová, L., Ježek, S. & Macek, P. (2016). *Cesty do dospělosti: Psychologické a sociální charakteristiky dnešních dvacátníků.* Brno: MUNI Press

Lazarus, R. S. (2006). *Stress and emotion: A new synthesis.* Springer Publishing Company.

Lukas, J. (2007). Vývoj učitele: přehled relevantních teorií a výzkumů (1. část). *Pedagogika*, 57(4), 46-60.

Pavot, W., & Diener, E. (1993). Review of the satisfaction with life scale. *Psychological assessment*, 5(2), 164.

Píšová, M. (2013). Teacher professional socialisation: Objective determinants. *Orbis scholae*, (2), 67-80.